

The Holy See

KATEHEZA PAPE BENEDIKTA XVI.

NA OPĆOJ AUDIJENCIJI

Srijeda, 24. lipnja 2009.

Poslutiljska i sakramentska dimenzija svećeništva

Draga braćo i sestre, prošli petak 19. lipnja, na svetkovinu Presvetog Srca Isusova i dan koji je tradicionalno posvećen molitvi za svećeničko posvećenje, imao sam zadovoljstvo otvoriti Svećeničku godinu, proglašenu prigodom 150. obljetnice "rođenja za nebo" Arškog upnika, svetog Ivana Marije Vianneya. Ulazeći u vatikansku baziliku gdje se slavila Večernja – gotovo kao prva simbolična gesta – zaustavio sam se u Zborskoj kapeli (Cappella del Coro) da počastim relikviju toga svetog pastira duša: njegovo srce. Zašto Svećenička godina? Zašto upravo u spomen na svetog Arškog upnika, koji na prvi pogled nije učinio ništa izvanredna?

Boja je providnost htjela da se njegov lik nađe uz bok liku svetoga Pavla. Naime, dok završava Pavlova godina, posvećena Apostolu naroda, uzoru izvanrednog vjerovjesnika koji je poduzeo razna misijska putovanja radi širenja evanđelja, ova nas nova jubilejska godina poziva uprijeti pogled u siromašnog seljaka koji je postao ponizni upnik, koji je svoju slubu vršio u jednom mjestu. Premda se ivoti te dvojice svetaca umnogome razlikuju – jedan je putovao iz jednoga kraja u drugi da naviješta evanđelje, drugi je primao na tisuće vjernika u svojoj malenoj upi nikada se ne udaljivši iz nje –, postoji međutim nešto temeljno što im je zajedničko: to je njihovo potpuno poistovjećivanje s vlastitom slubom, njihovo zajedništvo s Kristom zbog kojeg Pavao kaže: "S Kristom sam razapet. živim, ali ne više ja, nego ivi u meni Krist" (Gal 2, 19b-20a). A sveti je Ivan Marija Vianney volio ponavljati: "Kad bismo imali vjere, vidjeli bismo Boga skrivenu u svećeniku poput svjetla iza stakla ili poput vina pomiješana u vodi". Cilj je ove Svećeničke godine – kao što sam napisao u pismu poslanom svećenicima za tu prigodu – postići to da svaki prezbiter sve više teži "k duhovnom savršenstvu o kojem u prvom redu ovisi djelotvornost njegove slube" te pomoći prije svega svećenicima, a zajedno s njima čitavom Bojem narodu, da ponovno otkriju i da u njima

poraste svijest o izvanrednom i nezaobilaznom milosnom daru kojeg zaređena sluba predstavlja za onoga koji ju je primio, za cijelu Crkvu i za svijet, koji bi bez stvarne Kristove prisutnosti bio izgubljen.

Nema sumnje da su današnje povijesne i društvene prilike drukčije od onih u kojima jeivio Arški upnik te se s pravom moe postaviti pitanje kako ga mogu svećenici nasljedovati u poistovjećivanju s vlastitom slubom u današnjim globaliziranim društvima. U svijetu u kojem u općem nazoru na svijet ima sve manje mjesta za sveto i namjesto kojeg "svrsishodnost" postaje jedina kategorija na osnovu koje se donose odluke, katoličko shvaćanje svećeništva bi se moglo naći u opasnosti da, katkad i u samoj crkvenoj svijesti, izgubi sebi svojstvena obilježja. Nerijetko se, kako u teološkim sredinama, tako i u konkretnom pastoralnom djelovanju i svećeničkom odgoju, sučeljavaju, a ponekad i suprotstavljaju, dva različita shvaćanja svećeništva. Prije nekih par godina sam istaknuo kako postoje "s jedne strane društveno-funkcionalno shvaćanje koje definira bit svećeništva pojmom 'sluba': sluba zajednici, u vršenju slube... S druge strane, postoji sakramentsko-teološko poimanje, koje naravno ne poriče posluiteljsko obilježje svećeništva, ali ga promatra kao zbilju usidrenu u samu bit posluitelja i dri da je ta bit determinirana darom koji je dao Gospodin kroz posredovanje Crkve, koji se naziv sakrament" (J. RATZINGER, *Ministero e vita del Sacerdote*, u *Elementi di Teologia fondamentale. Saggio su fede e ministero*, Brescia 2005., str.165). Pokazatelj toga različitog shvaćanja je i to što postoji stanoviti otklon s izraza "svećeništvo" na izraze kao što su "sluba, sluenje, zadaća". U ovom potonjem, dakle, ontološko-sakramentskom, prvo mjesto pripada euharistiji, u binomu "svećeništvo-rtva", a u drugoj prvenstvo ima riječ i sluba naviještanja.

Ako dobro pogledamo, nije riječ o dva oprečna shvaćanja, a napetosti koja među njima postoji nestaje kada se prodre u bit problema. Tako dekret *Presbyterorum ordinis* Drugoga vatikanskog koncila kae: "Apostolskim se naime navještajem evanđelja saziva i skuplja Boji narod, tako da svi... sami sebe prinose kao 'rtvu ivu, svetu, Bogu ugodnu' (Rim 12, 1). Po sluenju, pak, prezbitera usavršuje se duhovna rtva vjernika u sjedinjenju sa rtvom Krista, jedinoga Posrednika; po rukama prezbitera ta se rtva u ime cijele Crkve prikazuje u euharistiji na nekrvan i sakramentalan način, sve dok sam Gospodin ne dođe" (br. 2).

Pitamo se dakle: "Što znači za svećenika naviještati? U čemu se sastoji takozvani primat navještaja?". Isus govori o naviještanju Bojega kraljevstva kao pravoj svrsi njegova dolaska na svijet a njegovo naviještanje nije samo neki "govor", nego, istodobno, uključuje samo njegovo djelovanje: znakovi i čuda koja čini pokazuju da Kraljevstvo dolazi na svijet kao prisutna stvarnost, koja se u konačnici podudara sa samom njegovom osobom. U vezi s tim mora se podsjetiti da su, također u primatu navještaja, riječ i znak neodjeljivi. U kršćanskom se propovijedanju ne naviještaju "riječi", već Riječ, a navještaj se podudara sa samom Kristovom osobom, koja je na ontološki način otvorena odnosu s Ocem i poslušna njegovoj volji. Istinska sluba Riječi zahtijeva od strane svećenika da tei dubokom samoodricanju, sve dotle da moe s Apostolom reći: "ivim, ali ne više ja, nego ivi u meni Krist". Prezbyter se ne smije smatrati "gospodarom", već slugom riječi. On nije riječ, već, kao što je proglašavao Ivan Krstitelj, čije Rođenje danas slavimo, "glas" Riječi:

"Glas više u pustinji: Pripravite put Gospodinu, poravnite mu staze!" (Mk 1, 3).

Biti "glas" Riječi, ne predstavlja za svećenika čisto funkcionalni aspekt. Naprotiv, predstavlja neko bitno "izgubiti se" u Kristu, sudjelujući u njegovoj slubi smrti i uskrsnuća cijelim svojim bićem: umom, slobodom, voljom i prinosom vlastitoga tijela, kao rtve ive (usp. Rim 12, 1-2). Jedino sudjelovanje u Kristovoj rtvi, u njegovu čenosi, navještaj čini vjerodostojnim! A to je put koji mora prijeći s Kristom da prisprije tome da moe, zajedno s Njim, reći Ocu: ostvaruje se ono "ali ne što ja hoću, nego što hoćeš ti" (Mk 14, 36). Navještaj, dakle, podrazumijeva uvijek rtvu samoga sebe, što je uvjet da bi navještaj bio vjerodostojan i učinkovit.

Kao alter Christus, svećenik je duboko sjedinjen s Očevom Riječi, koja je utjelovivši se uzela lik sluga, postavši sluga (usp. Fil 2, 5-11). Svećenik je Kristov sluga, u smislu da njegov ivot, s njime suobličen ontološki, poprima bitno relacijski karakter: on je u Kristu, po Kristu i s Kristom u slubi ljudima. Upravo zato što pripada Kristu, prezbiter je cio u slubi ljudi: on je posluitelj njihova spasenja, njihove sreće, njihova istinskog oslobođenja, sazrijevajući, u tome postupnom prihvaćanju Kristove volje, u molitvi, u onoj "prisnosti srdaca" s Njim. To je dakle nezaobilazan zahtjev svakog navještaja, koji podrazumijeva sudioništvo u sakramentalnom prinosu euharistije i poučljivu posluhu Crkve.

Sveti Arški upnik često je ponavljao sa suzama u očima: "Kako je strašno biti svećenik!". I dodavao je: "Koliko samo treba aliti svećenika kada slavi misu rutinski! Kako je nesretan svećenik bez duhovnog ivota!". Neka Svećenička godina dovede svećenike do toga da se potpuno poistovjete s raspetim i uskrsnim Kristom, da, po uzoru na svetog Ivana Krstitelja, budu spremni "smanjivati se" da On raste; da, nasljeđujući primjer Arškog upnika, budu stalno i duboko svjesni odgovornosti svoje slube, koja je znak i prisutnost Bojega beskrajnog milosrđa. Povjerimo Gospi, Majci Crkve, upravo započetu Svećeničku godinu i svećenike iz čitavoga svijeta.

Papin pozdrav hrvatskim hodočasniciima na hrvatskom:

Najljepše pozdravljam sve hrvatske hodočasnike, a osobito vjernike iz upe Gospe od Milosrđa iz Splita! Dragi prijatelji, zajedno sa svetim Ivanom Krstiteljem prepoznajmo Gospodina u njegovoj poniznosti i svjedočimo ga drugima svojim ispravnim ivljenjem. Hvaljen Isus i Marija!